

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

**ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ: ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

Ενότητα 2: Δημόσια αγαθά

Διδάσκων: Καθηγητής Λιαργκόβας Παναγιώτης

Βοηθός διδασκαλίας: Κρεμαστιώτη Βασιλική (Υπ. Δ.
Πανεπιστημίου Πελοποννήσου)

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

- ✘ Ορισμός του δημόσιου αγαθού
- ✘ Αποτελεσματική παροχή δημοσίων αγαθών
- ✘ Το πρόβλημα του δωρεάν επιβάτη
- ✘ Ιδιωτική παροχή
- ✘ Δημόσια παροχή

ΤΙ ΄ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΓΑΘΑ;

- ✘ Τα αμιγώς δημόσια αγαθά έχουν δύο βασικά χαρακτηριστικά
- ✓ *Μη ανταγωνιστικά στην κατανάλωση* – το κόστος για την κατανάλωση του αγαθού είναι μηδέν ή σχεδόν μηδέν
- ✓ *Αδυναμία αποκλεισμού* – το κόστος για την απόκλιση ενός ατόμου από την χρήση του αγαθού είναι πολύ μεγάλο

ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΓΑΘΑ

- ✘ Εθνική άμυνα
- ✘ Δρόμος χωρίς κίνηση
- ✘ Φάροι
- ✘ Ραδιόφωνο
- ✘ Τηλεόραση
- ✘ Δωρεάν ειδήσεις στο διαδίκτυο
- ✘ Μέσα κοινωνικής δικτύωσης
- ✘ Δωρεάν μουσική στο διαδίκτυο

ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ

- ✘ Αυτοκίνητο
- ✘ Σπίτι
- ✘ Υπηρεσίες υγείας
- ✘ Πίτσα
- ✘ Δρόμος με κίνηση σε ώρες αιχμής

ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΓΑΘΑ

- ✘ Όλα τα άτομα καταναλώνουν την ίδια ποσότητα
- ✘ Το οριακό όφελος που αποκομίζει το κάθε άτομο δεν είναι το ίδιο – το όφελος από την παρακολούθηση μιας θεατρικής παράστασης δεν είναι το ίδιο για όλους τους θεατές

Η ΠΑΡΟΧΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

- ✘ Τα δημόσια αγαθά παρέχονται από το κράτος
- ✘ Υπάρχουν αγαθά που παρέχονται από το κράτος αλλά δεν είναι δημόσια
- ✘ Για παράδειγμα η ιατρική περίθαλψη αποτελεί μια υπηρεσία η οποία είναι ανταγωνιστική υπηρεσία αλλά διέπεται και από την αρχή του αποκλεισμού

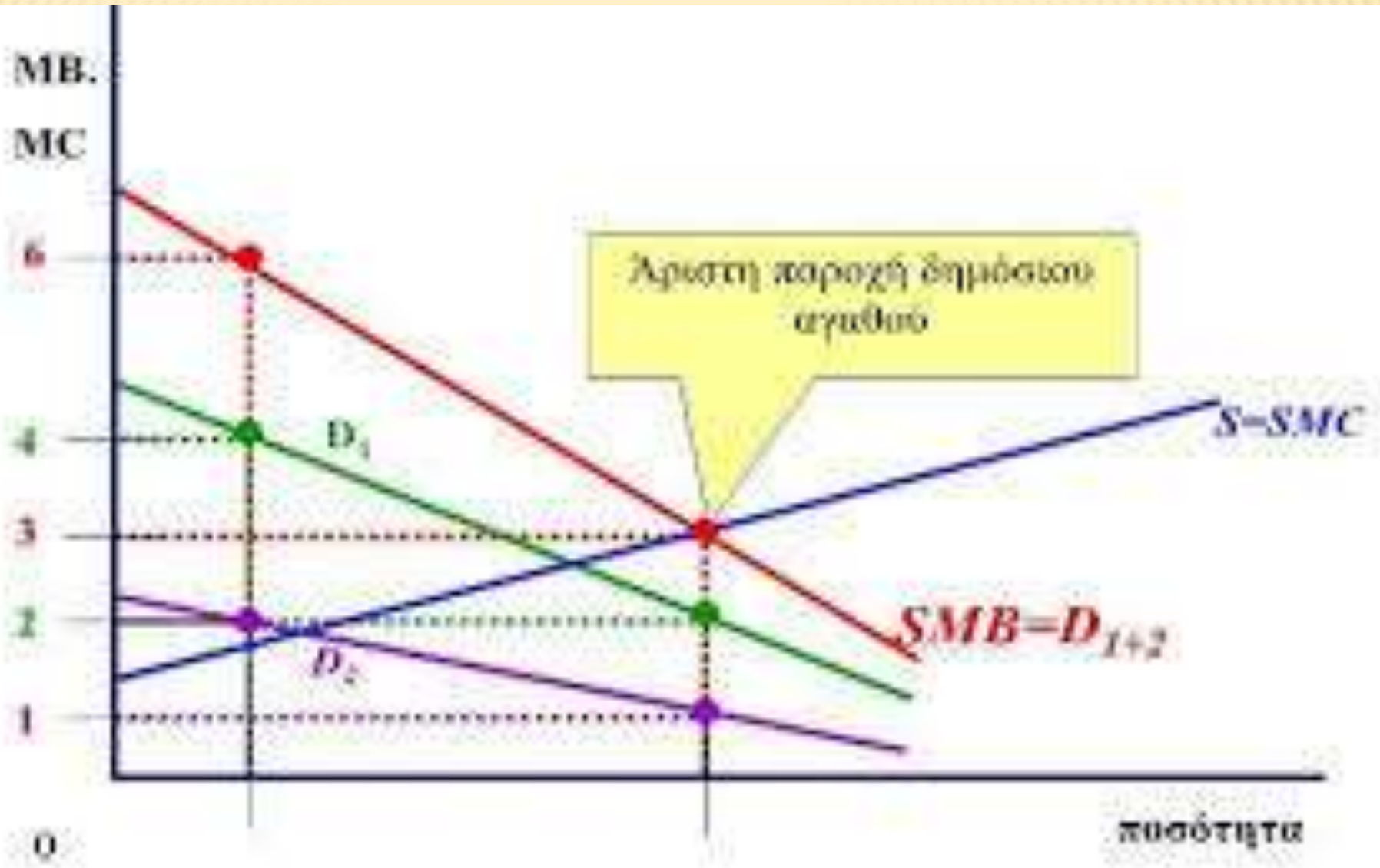
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

- ✘ Το οριακό Κοινωνικό όφελος περιγράφεται από τη συνολική καμπύλη ζήτησης
- ✘ Όπου:
- ✘ Η καμπύλη του ατόμου αντιπροσωπεύει το όφελος για κάθε επιπλέον μονάδα αγαθού
- ✘ Η συνολική καμπύλη ζήτησης αντιπροσωπεύει την συνολική προθυμία πληρωμής για μια επιπλέον μονάδα

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

- ✘ Το οριακό κοινωνικό κόστος περιγράφεται από την *συνολική καμπύλη προσφοράς*
- ✘ Όταν πρόκειται για ένα δημόσιο αγαθό ο καθένας έχει την ίδια ποσότητα του δημόσιου αγαθού
- ✘ Διαγραμματικά: όταν συναγάγουμε τη συνολική καμπύλη ζήτησης κρατάμε σταθερή την ποσότητα και αθροίζουμε τα ατομικά οφέλη προκειμένου να βρεθεί το συνολικό όφελος

ΑΡΙΣΤΗ ΠΑΡΟΧΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΓΑΘΟΥ - ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΓΑΘΩΝ - ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΔΩΡΕΑΝ ΧΡΗΣΤΗ

- ✘ Υπάρχουν άτομα τα οποία απολαμβάνουν την κατανάλωση δημοσίων αγαθών χωρίς να πληρώνουν ή να συνεισφέρουν για αυτό το αγαθό
- ✘ Το πρόβλημα αυτό ονομάζεται το πρόβλημα του δωρεάν επιβάτη – Free rider problem

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΓΑΘΩΝ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

- ✘ Η ελεύθερη κατανάλωση αγαθών χωρίς την πληρωμή αυτών των αγαθών χαρακτηρίζεται από μη ανταγωνιστική χρήση και αδυναμία αποκλεισμού

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΔΩΡΕΑΝ ΕΠΙΒΑΤΗ – FREE RIDER PROBLEM

✘ Παράδειγμα

1. Στο δήμο του Cambridge τοποθετήθηκαν 350 ποδήλατα για δωρεάν χρήση. Έπειτα από την χρήση των ποδηλάτων ο δήμος είπε πως τα ποδήλατα πρέπει να επιστραφούν σε συγκεκριμένα μέρη
2. Αποτέλεσμα: μέσα σε τέσσερις μέρες όλα τα ποδήλατα είχαν εξαφανιστεί

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΔΩΡΕΑΝ ΕΠΙΒΑΤΗ

- ✘ Το κράτος μπορεί να ασκήσει την καταπιεστική του εξουσία και να υποχρεώσει τους πολίτες να πληρώσουν για τα δημόσια αγαθά μέσω της *φορολογίας*

ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΓΑΘΩΝ – ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ 1

✘ Η ιδιωτική παροχή η οποία δεν αντιμετωπίζει το πρόβλημα του free rider συνοψίζεται σε τρεις παράγοντες

1. Έντονες προτιμήσεις

Όταν κάποια άτομα έχουν υψηλή ζήτηση για δημόσια αγαθά τότε η ιδιωτική παροχή των ίδιων αγαθών μπορεί να κριθεί ως αναποτελεσματική

ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΓΑΘΩΝ – ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ 2

× 2. Αλτρουισμός

Τα άτομα ενδιαφέρονται και για τα υπόλοιπα άτομα

Επομένως το πρόβλημα του free rider μπορεί να ξεπεραστεί μόνο με πλήρη αλτρουισμό

ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΓΑΘΩΝ – ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ 3

✘ 3. Το αίσθημα συνεισφοράς στα κοινά

Με το αίσθημα της συνεισφοράς στα κοινά τα άτομα παίρνουν ικανοποίηση με το να συνεισφέρουν στα δημόσια αγαθά

Το αίσθημα συνεισφοράς στα κοινά δεν λύνει το πρόβλημα της υποπροσφοράς

ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΑΡΟΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

- ✘ Το πρόβλημα της εκτόπισης με την αντίδραση του ιδιωτικού τομέα στην παροχή από το δημόσιο
- ✘ Το κόστος και τα οφέλη των δημοσίων αγαθών δεν είναι εύκολα μετρήσιμα
- ✘ Είναι δύσκολο να προσδιοριστούν οι προτιμήσεις του ατόμου για τα δημόσια αγαθά και οι συνολικές προτιμήσεις

ΜΕΙΓΜΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΑΡΟΧΗΣ

- ✘ Σχετικά κόστη υλικών και μισθοδοσίας:
- ✓ Ποίος τομέας ο ιδιωτικός ή ο δημόσιος είναι πιο ακριβός;

ΜΕΙΓΜΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΑΡΟΧΗΣ

✘ Διοικητικά κόστη:

- Μπορούν τα πάγια κόστη να κατανεμηθούν σε μεγάλη ομάδα του πληθυσμού;

ΜΕΙΓΜΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΑΡΟΧΗΣ

- ✦ Ποικιλία προτιμήσεων:
- ❖ Η ιδιωτική παροχή μπορεί να γίνει πιο αποτελεσματική όταν οι προτιμήσεις ποικίλουν
- ❖ Το παραπάνω συμβαίνει διότι τα άτομα κανονίζουν την κατανάλωση τους με βάση τις προτιμήσεις τους

ΜΕΙΓΜΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΑΡΟΧΗΣ

× Διανεμητικές επιπτώσεις:

- Από άποψη δικαιοσύνης υποστηρίζεται πως κάποια αγαθά πρέπει να είναι διαθέσιμα σε όλα τα άτομα όπως για παράδειγμα η Παιδεία και η Υγεία

ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ

- ✘ Ακόμα και αν ένα αγαθό προσφέρεται από το Δημόσιο δεν είναι απαραίτητο και να παράγεται και από το δημόσιο τομέα όπως οι υπάλληλοι ασφάλειας των αεροδρομίων
- ✘ Τα στελέχη του δημοσίου τομέα μπορεί να μην έχουν ισχυρά κίνητρα για έλεγχο του κόστους λόγω της απουσίας του κινήτρου για κέρδος ή της χρεοκοπίας

-
- **Τέλος ενότητας 2: Τα δημόσια αγαθά**